

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور علم و صنعت مجموعه سی

ایکینجی سنه: اوچنجی جلد

نومرو : ۳۳

۲۰ آغستوس ۳۳۸

فکر حیات

برابر کرده ضیا کوک آلب بك افندی

(فلسفه دوغری) مقالسی مناسبله

اوده دغری ذات عالیله بر طالعیزلک اسناد ایدرم : اوده دوغری دغری به فلسفی مقاله لر کزدن اخذ فیض ایتش اولانلرک فکرلرکزی هان اکثریا یا کلش اکللمری وحی بو فکرلری بک عجیب بر صورتده سرد و تطبیق ایتکه قالمیرلر . بلکه بوکا سزده واقعه سکر ، کیم بیلر بلکده اسبابی آرامه لزوم کورمیکیز . فقط بن بونی ساده بر تصادف غد ایلوب کجه مدم ، بر بارخده اسبابی آرامه قالمدم . یازیرلرک شاکرلرک طرفندن بو قدر یا کلش اکلشیمسی فلسفه مسائلی برر (نفس) ، برردستور شکله صوفیه قناعت چایشما کزک بر نتیجه سی اولدینه بند قناعت حاصل اولدی . بو نقطه سزکله حسبحال ایتک ایستورم . متحس اولدیم بی پایان حرمت کوه نهرک بو سوزلرک صمیمیتنه شبهه ایتجه جک کزده قویا اینادیورم .

ذات عالیله ده تسلیم بو برلرک فلسفه مسئله لری هرکس اکلایاجی وجهله قیهه مقاله لر شکله بازمق واونی تعیهه چایشما جوق مشکدر . هله مملکتیز ایچون بویلی جوق نازکدر . چونکه فلسفی بر فکرلی قارشیمزده ک کنج و بجهی دماغله آکلانه بیلیم ایچون اولک حدودخی ایجه چیزمکلکیز ایجاب ایلر . بونک ایچون طریق و فکرک اولمسلکک اولاضدخی تعقیب ایدرک دوغری غد ایدیلن مساکه انتقال ایلکدر . بویله پایلمازه قناعت ایتدیکیز فلسفی فکری ایجه آکلانه مادقن بشقه قناعتلرک ایتی حقه قارشیمزده کیدرده یا کلش برتاقی دوا یاند بررز . اونک ایچوندرک مانه ریا لیزمک اساس مدعای بیلیمکجه ایدر آلیزم ، انتالفتو آلیزم اصولی آکلشامادجه بوکا مباین کورون سانیاتالیزم ، بر اغما لیزم ... الخ مسلک اکلشیملازم . علمه عائد بر مسئله ی وضع ایدرکن ، قارشیمزده کیدر آکلانه چایشیمکن هیچده بواصوله احتیاج بو قدر . مثلاً قویه رینیکک مطلوبه شمسیه حقه ک نظریه نی آکلانه ایچون بطلمیوسک فکری انتقاد هیچ محتاج دکاز ، صوبک مرکباتی آکلانه ایچون قدامک سو حقه ک فکری ده بیلیمک لازم دکادر . حتی صوبک ، ولدالماء و مولد الحوضه دن مرکب اولدینک ناصیل کتب ایدلرکینه ده تعقیق ضروری دکادر . حالوکه فلسفی فکرلرک آکلشیمسی ، احاطه ایدله بیلیمی ایچون حقیق نص شکله یازلماسی اقتضا ایلر .

مثلاً فرض ایدیکزک (باورالیزم) اعتقادی بلیورسکر ، مکرناک تک بر دستور ، تک بر قانونه تابم اولامیه جنه اینادیورسکر . بونک حقه کده قارشیمزده کیدر بر قناعت فلسفه تاقین اید بیلیمک

ایچون اولاً مونیزم مدعای ندر ، مکنوناتی بویله وحدته ارجاع ایدلر ناصیل دوشونیلورلر ، بودوشونیم ، لر نه بوتون تجاربزی احاطه ایدم ، نه باورالیزم اعتقادی لزوم کوزوکوز ؟ اصغری ارلاق بوتون بونلری آکلانه ایجاب ایدر . هرکس حاده باورالیزمه عائد قناعت فلسفه کزی قارشیمزده کیدر بر طاقم نصوص حالده اوکره نمش اولورسکر . حالوکه فلسفه دن غایه علمیزی ، قناعتلرکی انتقاد ایتک ، عقیده لرکی سرست بر تدقیقه اله ایتک دکله ندر ؟ اکر هرکس مکنونات حقه ک نقطه نظری ناصیل برجه د ذهنی ، بر انتقاد دورونی ایدله ایدر ایتدیککی سولکسکرین هر قناعتی خفیه مساعد وزمان ایمان عالم شک وترده دوشنش کتجلر تاقینه قناعتلر عقیده فلسفه مک ایمان دیندن نفوقی قایلر ؟

حالوکه فلسفی یازیرلرکده بواسیل وصف مینج بو قدر . بر قناعت فلسفه کزی هان بر نص شکله صوفیور ، او بولده یازیرور ، او بولده اوکره نمکه چایشورسکر . بو بوزدن یالکز اثرلرکزدن اخذ فیض ایتش اولانلر اوقدر قیهه ، او قدر محدود نظر اولورلرک بونلرک حاله آجیاقی آلدن کلور . جوق دفعه بونوع تلاطم کزله تماس ایتدم . هر هانکی بر مسئله حقه کد اونره مشهور بر مؤلف فکری سی ویلش ایسه هان اغرمده یازم بر ایدیلر ا خیر اولاماز ، بومسئله حقه کده فلسفه ک حکم قطعای بو ایدیلر . بوزواللرده اوله طل حاصل اولمشک بر کیمیا ، بر حکمت موجود بولوندیگی بر اجتهات ، بر فلسفه واه ، اونه کیرکی بونلرکده کفایتی وجود و ذات عالیله ده اوکشفایک نتایجی نقل بو بریور سکر . ذهنلری بویله قاید برمش اولان بیچارلر بر تورلو فلسفه دکل ، فایولر اولدینگی ، یعنی بر طاقم مسالک فلسفه ، تعیر اخله مکنونات حقه ک کوروش طرزلی بولوندیگی آکلانامادم . قیمتی نشر یاتکیز بونقیجه ی وجوده کتیر بر ، یعنی تربیه فلسفه بره جک برده کتیرلر عکسی نتیجه حصول اولمسته سب اولورسه البته سزی صمیمی اولارق وودن هرکس بحق متأثر اولور .

سز ، بن کندی قناعتلری یازام ، باشعلری ده دیگر مسلکری نشر ایدله سینلر دیه سکر . چونکه البته سز بوقناعت فلسفی لری کتجلر ازلرک دکل ، آکلانه ایستورسکر . اکر اوله اولامسه بومهادی نشر یاتی بر اقرق (علم حال فلسفیکزی) یازوب هرکسک آله و بر بر دیکز . فلسفه مسالکله ایسه آکلانه مک بولی هر حاله تعقیب ایدیلن طریق اولامسه کرکدر . مع مانه تجربه نتایج ایتک وار ایسه بونی بالذات تحقیق ده بو بر ایدیلر سکر .

*

عمومینه فلسفی مقاله لرکده کور دیکم بواسیلی نقیهه صوبک (فلسفه دوغری) مقاله لرکده دها بارز . بو مقاله اول اسرده قناعتلری تصنیف ویده ارجاع ایدورسکر ، ذات عالیله کزده فوق العاده انکشاف

بولان تصنیف قابلی هر ساعه تفکر کزده کورن مسئله لری بارچالامه سوق ایدور ویا بارچالانجه حقیقته واقف اولدینکزی طن ایدورسکر . قناعتلری نهیه کورده بیه آیر یورسکر ؟ نهیه آتی ، سکر ، یاخود درت دکاده بشدر . سز ناسل حقوق قناعتلری اخلاق حقه کد کور و بوسه کز بر طاقم مؤلرده اخلاقی بدیعیک ضمنتده کورورلر . هله بعضیلری (مقاله) تسمیه بو بر دیکز سیه کولاسیونی علمدن هیچ آیرمازلر و قیمت مینانه ادخال ایلرلر . نه ایسه بونون تصنیفلرگی بولرده صعبدر . ضرر یوق ذات عالیله قناعتلری بیه آیر یورک واونلرک اکتفا ایدلیک ، یالکز اقتصاد هلمک قناعتلرک مانعیتی آکلایامادی حقه کد ادعا کز بک دوغری اولسه کرک ... هله قناعت اساسی فایده دن مین مسالک اقتصادیه و فلسفه (فایده) تعیری ذات عالیله کز تاقی ایدلیکی دار معاده آکلانمازلر . بیلیم تحطیر بو برلری ، برکون آقرده بلده باجمه سنده (بر اغما لیزم) دن بحث ایدرکن [فایده] تعیرینک بک کنیش معنای اولایله جکی . وذات عالیله کزک وجد تعیر ایتدیک (تطمین حسن وقلب) کده بر فایده اولدینگی عرض ایلشدم . نه ایسه بوجهتده مقاله ک موضوعله اوقدار علاقه دار دکادر .

فقط فلسفه حقه کد طرز تاقیکزی کوسترین سطرلر یا کلش اکلشیمه جوق مساعد . مقاله ده بو بریورسکرک : ه قلمز دینی ، اخلاق ، بدی قناعتلری آکلار اوندن وجد آلیز . بو وجدلرله سعادت ایچنده یاشار . غفلت ایسه قناعتلری مادی قادرلر صوفیه چالیدر . غفلت بواشده موق اولامانجه عقل اله قاب آراسته غایت شدتلی مجادله یاشار . بومجادله آشاغیده ک اوج صورتله نهایتلر : یا عقل قلبه غلبه چالارق اونی استبدادی آلتنه آلیز . او زمان عقلک صاحبی ماده جیلرکی بوتون قناعتلری انکار ایدر ، یاخود قلب غلبه غالب کلرک اونی نهکی آلتنه آلیز . اوزمان بونلک صاحبی سیرین کی معقوله هیچ اهمیت و برمز و یاخود عقل ایدله قلب مشترک نقطه نظرلر بولارق آراسته آکلشیرلر و هر ایک طرفده هیچ مساعد و فداکارلی یاغمتیزین تعلیم ایدیمی جامع برسیستم وجوده کتیر ! او زمان بو سیستمک صاحبیه فیلسوف اولدی دیرز . دیمک فیلسوف غلبه قلبی تألیفه چالیشان ، مثبت عاملرله قیت دویولری آراسته کد اخلاقی دائمی بر صلح و آهنگ حاله کتیرمینی غایه اتخاذ ایدن بر کیمسه در . ه اعتراف ایدمک هیچ بر برده بویله بر طرز تاق کورمدم . فضا اولایله بیکر بو شخصی نقطه نظر کزدر . یالکز مساعد کزله بو فکرلری یاقیندن تحویل ایدلم : بوتون حادثاتی عقل قلبه غلبه چالارق اونی استبدادی آلتنه آلمسی طرزنده (ماده جیلر) ی مثال کوستر یورسکر . شو ماده جی تعیرن نه طن ایدرم (مانه ریا لیزی) مراد بو بریورسکر . بونوع مسالک اربابی

چگونه سنده خفیف بر صافالی ، قدیقه کی بر جلدی واردر . دیدکاری کی بر « آشارنه » دوموزینه بکزر .

تائیس جواب وردی :

— بک اعلا سنکله کلیم .

وقالتوب قوجه قاری بی تعقیباً شهردن چیددی . « مورونه » تسمیه ایدیلن بو قادیق رقص اوکر . تدیکی قیزلرله کنج چو حوقلری مملکت مملکت دولاشدیرر وضیافتلرده اویناق ایچون زنتکینلره ایجار ایدردی .

استفاده قادیق کوزله اوله جفی بالکین ، تائیس ، دایاق آناهه موسیقی وعروض اوکره تدی . شاید ، جالان ربابک آهنگینه اویلاق رقصه قالمازه واهی ناچارلی صیرملره ذوکر دی . یاشی وختی بلرین صیغه بر پیچ اولان اوغلی ، چو جوغی فنا معامله لرله برار ایدر ، بوتون قادیق قارشی حس ایشدیک کینک انتقامی اوندن آلیردی . رقاصه لرله رقب اوله یله جک قدر دانس ییلدیکندن تائیس یاندومالرده ، فادات وجهه نیک ، اطوار وحرکاتک اعانه سیله بوتون حیثیات بشریه تی نظیر اتمک صنعتی اوکره دیردی . مقتدر ، فقط طلبه سنی قیصقانان بر اوسته کی اوکا ایکره نه ایکره نه نصیحتلر ویر ، یاناقلری طیرمالار ، قوللری چمدیکلر ، یاخود ارککک ذوق ایچون دوغش اولدیکندن فضلجه شبهه لنبه ، فنا قادیق کی کلیم ، آرقه سنه چوالدیز باطیردی . بوتکله برابر ، ویردیکی درس لر سایه سنده تائیس آرزمانده مکمل موسیقیشناس ، یاندوماهی ورقاصه اولدی . افندیلرینک فنانی نظر دقتی جلب ایدردی وید معامله کورمکی بک طبیی برجال طن ایدردی . موسیقی بیان و یونان شرابی ایچن بو اختیار قادیق قارشی آرز جوق حرمت ییله دیو یاردی . مورونه « آناکله » ده اختیار اقامت ایدنجه تائیس رقاصه ونازین اوله لر ییله نیک ، ضافتر چکن زنتکین تاجر لرینه کرا لادی . تائیس رقص ادوب خوشه کیتدی . الک زنتکین بانکرلر ، ضیا فترلی متعاقب اونی آلیر « الهامی » مانجه لرینه کوتوریرلردی . عشق قیمتی ییله دیکندن هرکسه بخش وجود ایدردی . فقط شهرک الک طرف کینجلیری اوکرده رقص ایشدیک برکیجه متصرفک اوغلی « لولوس » شبابت وشهوتدن پر شمعش ، اوکا یافلاشرق بوسه یله ایصلاش کی بر سسله :

— تائیس ، دیدی ، صاجلرکی قوشادان تاج ، سوبلی وجودک صاران کولمک ، کوزله آیاغنده ک مائندال اولسم ! ایسترمک آیاقلرکله بی برصندال کی چکینه یسک ، نوازشرک تاجک وکوملکک اولسون ، کل کوزله چو جوق ، اویه کل ده برابرجه دنیای اونونالم .

لولوس سولیرکن تائیس اوکا باقوردی . کوزله ایلدینی کوردی آلندن بردن بره صوغوقی ترلر بوشاندینی حس ایددی . بکزی یم یشیل اولدی .

تائیس

(بایروس)

معتاددن شدید دایاق ییدیکی بر کون قادیق اوکرده چوملوب مرید مکرزانه بر عطالت ایچنده اوطوریرکن اختیار بر قادیق دورارق اونی بر قاج دقیقه سیر ایتدکن صوکره باغیردی :

— اوخ کوزله جیجک ، لطیف چو جوق ! باعث حیثاتک اولان بابا ، سنی دنیایه کتیردن آنا نه بخیاردر . تائیس سکوت ایدیرودیک دیک بره باقوردی . کوزلری قیزارش اولدیکندن آغلادینی ظاهر دی . قوجه قاری دوام ایددی :

— یم بیاض منکشم . آناک سنک کی بر کوچک الهیه سوت ویردیکندن دولای مسعود دکلیدر ، باباک سنی کوردیکی زمان صیم قلیندن عنون اولمزی ؟

بو سوزلر اوزرینه چو جوق ، کندی کندی سوبله یورمش کی :

— بابام شیشکین بر شراب طولوی ، آنام آچ کوزلی بر سولوکر .

قوجه قاری اطرافدن کورولوب کورولدیکی آکلامی ایچون صافنه صولک باقدقن صوکره نواز . شکار بر سسله :

— یم طانی سئلیم ، ایشیق ایچن لطیف فیز ، غله کلیمه ک ایشک کوچک رقص ایدوب کولمکدن عبارت اوله جق ؟ سنی بالی چورمه کارله ییله یجکم . اوغلم ، یم اوز اولادم سنی ایکی کوزی کی سوه . جک . . . ییلسه ک اوغلم نه کوزلدر : کینچدر ،

(۱) « درگاه » نومرو : ۲۷ ، ۲۸ ، ۲۹ ، ۳۰ ، ۳۱ ، ۳۲

زیاده علوم حاضره و مشتهدر . مسئله بوبله ایکن نهیه قارلرکزه بودار نقطه نظرلری تلقین ایدیرودسکر . فلسفه حفته کی بو تافیکری اوله سرد بیور . بیورسکرکه اوقویان مثلک تعریفی کی لایتییر بر فلسفه تعریفی ، تلقینی قارشیدنه قالیور . نه قدر فلسفه سیستمی وار ایسه او قدر فلسفه نک تعریفی ، ماهیتی حفته تقاط نظر بولوندینی قارلرکزدن قاج کیشی ییلیر بو نقطه لرله هیچ اولمازسه اشارت بو یورمازسه کز قافانی یالکز . بو قاله کزله تربیه ایدن کینچلر نه قدر حدود النظر قایلر .

نیجه آل برلکله یاییلاجی شی کینچلر تربیه فلسفه ویرمک ، فقی رؤیایری آچندر . مسیحی تحریریه من بونی استهداف ایلی ، بوکا خادم طریق تعقیب ایلی یز . یوقسه وضع ایدیلر جک بر طاقم انصوص فلسفه ایله کینچلر منی بوکسته میز .

حرمتلر افندم .

تاریخ فلسفه معلمی

محمد امین

فیلسوف ده عدا بیورسکر . بو طرز تاقی غایت توخافدن مانه ریالیزم کاشات حفته بر نقطه نظر دکلی ؟ بونار (قلب) تسمیه بو یورولان احتیاسات واولک نتیجه سی اولان قینتلیک بالنتیجه قوانین مادیه ارجاعیله ماهیتلری آکلاسیلاجنه قائل اولیورلری ؟ واقعا بوتون عالمک بر طاقی کندیسنه (فیلسوف) عنوانی ویرلسنی ایسته منلر . چونکه بونار مانه ریالیزم نظریاتی علوم منته نک نتیجه قطعی سی عدا ایلرلر . البته ذات عالی کز بوکا قانع دکلسکر . مانه ریالیزم ده ضدی اولان ایده آیزم کی برمساک فلسفی عدا ییله جکسکر . هم ماده جیلر دن نه قصد بو یورویورسکر ؟ اون سکر . نجی عصرک مانه ریالیزمی ایله اون مافوزنجی عصرک مانه ریالیزمی آراسنده ، صوکره مختلف مانه ریالیست فیلسوفلر ییتده عظیم فرق واردر . ذات عالی کز بک سودیکی فیلسوف دورقها نک اصولنه محقق براسم ویرمک لازم کلیمه materialisme historique دیک ایجاب الجزمی ؟ فی الحقیقه دورقها ییده نهایت بوتون قینتلیک مقایسه لی اجناعیات سایه سنده ، یعنی عقلک قوانینی ایله قابل ایضاح اولدینی ادعا ایلورمی ؟ یعنی قینتلی عقلک ، قوانین عقلیه نک چرچومه سی ایچنه صوقورمی ؟ قینتلی فوق الماده ، فوق المنفعه دیکندن نه چقار ؟ قینتلی ده مادی شأ نیلر کی تقیقه مساعد کورن و اجناعیاتک ترقیبیلر کونک برنده بونلرک ماهیتلرینکده - فیزیک اعانه سیله حادثات مادیه نک کنی آکلاسیلاجنی کی - میدانه جیقا جنی ادعا ایلین برمساک البته مانه ریالیزمه الک یاقین بر فکر ، برطرز رقتدر . بیلورم ، ذات عالی کزک مزاجی هجده مانه ریالیزم عقایدی هضمه مساعد دکادر . اونک ایچون دورقها نک وضع ایشدیک مبادینک معقول نتایجیه دوغری کینتور ، درحال ذوق کزک برنوع عصیانیه مثبت Positif اوانی تابانی بیرافترق میستیک اولیورویورسکر .

مانه ریالیزم حفته کی مطالعهم سر یون دیدیک کز میستیزم حفته ده واردر . اوده تکیه لرده اولدینی کی بر تربیه ایله تاقین ایدیلرک برسیستم داخنده وضع اولوتیبه البته برمساک فلسفیدر . مقابله ده راسیونالیزم در .

فیلسوف عقلیه قلبی تألیفه جالیشان دبی تعریف بو یورویورسکر . فلسفی معاماتی اولانلر ایچون فنا بر تعریف دکادر . ذهن (عقل) بوتون مکونات مادیه ، قلبه احساساتدر . اونلرک هیئت عمومیه سی بوتون موجودات دیکدر . بو ایکسینی تألیفه مکونات حفته بر نقطه نظر حاصل ایلک اولایلیرک فیلسوفکده جالیشدینی بودر . یالکز فلسفه یی قلب ایله عقل آراسنده بر نزاع نتیجه سی عدا ایلک دوغری اولاماز . فلسفه نک سمی منحصرأ عقلده ، تحلیل قوی ده اولایلیر . برمنفکر یوک بجران حسی دوغفسزین منحصرأ تحلیل ایله برسیستم وجوده کتیر ییلیر : اسکیدن فلسفه نک سائقی ک زیاده تعریف بو یورولدینی کیبی بجران حسی ایدی ، شیمدی ده